

Cetatea Cavalerilor

Fondator Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 -ISSN-L 2734 – 6889

EMINESCU ȘI CAVALERUL SĂU, LAZĂR CÂRJAN

Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT

Gl. Lazăr CÂRJAN

Profesor universitar Dr. Lazăr Cârjan, general polițist cu recunoaștere internă și internațională pentru contribuția sa profesională la combaterea criminalității, are și o altă latură. mai puțin cunoscută publicului, pasiunea colecției. Dintre toate, după modesta noastră valorizare, este colecția de CARTE, ca cea mai prețuită de Domnia Sa. Și asta cel puțin din două pricini, întâi pentru că de o viață întreagă citește și adună carte, iar apoi pentru că este și autor de carte. A semnat, singur și coautor, 31 de titluri, cărți de specialitate. Ca un veritabil actor recită din Minulescu, Goga, Blaga ori Eminescu. A îndrăgit poezia din adolescență, și pe furiș a scris poezie. N-a debutat încă, dar mai e timp, sănătate să fie!

Cartea reprezintă, în viziunea colecționarului, o comoară. Ea luminează mintea, limpește gândirea și direcționează atitudinea omului. Cartea de poezie deschide aripile iubirii, dă frâu liber imaginației precum Călin și Cătălina. Și am să punctez un lucru esențial, tot ce are în uriașa sa bibliotecă, profesorul a citit și reținut, cunoștințe pe care le folosește în dialogul elevat pe care-l susține pe orice problematică de cultură generală. Așa s-au pus bazele culturii intense ce posedă distinsul Cavaler, născut pe meleaguri Vâlcene (iulie 1947), educat la școlile polițienești din București, practicant începător în Hunedoara, apoi consacrat și împlinit profesional la Oradea (1989), cu scurte escale la București, dar revenit printre bihoreni, după pensionare.

Alături de doamna Hermina (52 de ani de căsnicie), a oferit un model de viață de familie, pentru cei doi copii și 4 nepoți, pentru care și alături de care se simte împlinit și fericit. Tuturor succes în viitor, căci ei, fățiș sau indirect, i-au susținut, apreciat și sprijinit pasiunea pentru colecția de carte.

Cum și cât de mult prețuiește cartea, pentru care nici un preț nu e prea mare, și nici un efort de căutare nu e zadarnic, când e vorba de EMINESCU, dar și de altele asemenea capodopere, vom vedea din două pilde ce ne sunt la îndemână. Și voi aminti, cu titlul de exemplu, două întâmpări a pildei sale de altruist. În colecția sa unică, avea **Coligatul Revistei Familia**, din anul de debut al lui Eminescu. O valoare de patrimoniu național. Ei bine, eruditul profesor universitar doctor, general Lazăr CÂRJAN, (în 2022) **l-a donat** Muzeului „Iosif Vulcan”, considerând că acolo e locul cel mai potrivit pentru păstrare și valorizare!

Un gest asemănător făcuse anterior, în 2014, după întâlnirea anuală cu foștii colegi de poliție, din promoția de absolvenți 1968, ținută la Baia Mare, a făcut o escală la Șisești, unde a dus și **donat** o altă **carte rară** și extrem de valoroasă prin informația inedită cuprinsă și prin autograful autorului ei bihoreanul Tiron Albani: „**Leul de la Șisești – De ce s-a prăbușit monarhia austro-ungară**”, lucrare editată la „Cercul Ziariștilor” din Oradea, în 1936. Exemplarul donat are autograful olograf al autorului, Teodor Albani, cu următoarea dedicație: „**27 Noiembrie 1936. D-lui Constantin Doboș, consilier de Curte, distins magistrat și om de cultură, în semn de stimă și devotată dragoste. T. Albani**”.

În 1989 (declarat de UNESCO “anul Eminescu”) se împlineau 130 de ani de la moarte, fie că anul următor, 1990, marca 140 de la nașterea lui, fapt este că **monetăria Leningradului bătea**, în acel an de grație și binecuvântat – care a zdruncinat din temelii societatea și viața noastră, cum nu mai speram – o

monedă dedicată poetului nostru, Eminescu. Era o realizare, *lege artis*, având pe avers efigia, numele (Mihail), semnătura și anii nașterii și morții lui, pe revers stema URSS și anul 1989, iar pe muche scris "o rublă", de două ori.

„Cinste lor! Și celor care au conceput-o, și celor care au aprobat-o și, mai ales, celor care au pus-o în faptă”, scrie Virgil Răzeșu, din Piatra Neamț, în Revista *Luceafărul*, apărut pe 11 ianuarie 2023 la Botoșani. „Era o monedă rusească adevărată, cu valoare nominală de 1 (o) rublă, cu un tiraj de două milioane de exemplare (nu fiți cârcotași, că nu e puțin pentru o monedă omagială), din care 10% erau de o calitate specială (aur și argint), probabil destinate muzeelor și colecționarilor” (foto).

Și cu just temeii Virgil Răzeșu, tânjea după „o rublă”, care rubla asta „face mai mult decât un purcoi de Euro (sbl.ns.)”, bravo cui a gândit-o, că noi nu ne-am învrednicit decât târziu să punem chipul marelui poet pe bancnota de 500 de lei, probabil la gândul că va stopa devalorizarea în picaj a monedei naționale”. Cu năduf aceste însemnări, dar, mă rog, important e faptul semnalat.

Ulterior, alt pasionat colecționar, Dr. Ionel NOVAC (bihorean din Zece Hotare), mi-a trimis fotografia primei **medalii comemorative dedicată lui Mihai Eminescu (1889)**¹. Este fotografia unui „bărbat îmbătrânit și împietrit de suferință, dar surprinzător de înseninat, cu sprâncenele arcuite cutezător și privirea ridicată”.

Pe aversul medaliei este înfățișat bustul Poetului, gravat din față, ușor spre dreapta, iar la exergă apare înscrisul * MICHAIL EMINESCU *, urmat orizontal de anii 1849 și 1889.

La prima observare, două sunt elementele care atrag atenția în mod deosebit: ortografierea prenumelui Poetului („CH” și terminatia în „L”) și anul nașterii.

Gravarea numelui cu „CH” se datora faptului că, deși procesul reformării scrierii românești se încheiase (în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza trecându-se la înlocuirea alfabetului chirilic cu cel latin), totuși se mențineau încă unele reminiscențe. De altfel, și în ziarul „Fântâna Blanduziei”, edițiile din 18 și 25 iunie 1889, numele Poetului apare tot cu „CH”.

În ceea ce privește anul nașterii, acesta s-a trecut greșit (1849), preluându-se însemnarea autografă din registrul „Junimii”, făcută la 1877 chiar de Mihai Eminescu, care menționa ca dată a nașterii sale 20 decembrie 1849. Aceasta a fost utilizată de mai mulți contemporani ai săi, inclusiv de Iosif Vulcan în „Familia”, și doar abia după descoperirea, în 1892, la Biserica Uspenia din Botosani, a actului de botez în care se preciza 15 ianuarie 1850 ca dată a nașterii a Poetului, s-a revenit la data corectă.

În aceeași categorie a contribuțiilor simple, oneste dar profunde ca gest și emoție originală pentru omagierea Luceafărului românesc, odată cu vernisarea expoziției de carte **Cu și despre Eminescu**, - de la Muzeul Memorial „Iosif Vulcan” din Oradea, putem înscrie și realizarea făcută la 173 de la naștere de

¹ Dr. Ionel Novac, *Eminescu, prima medalie comemorativă*, în *Cetatea Cavalerilor*, nr.11(27)/ 24 noiembrie 2022

către general dr. Lazăr Cârjan² cu insigna și medalia jubiliară Eminescu (foto). *Pana și semnătura lui Eminescu, format rotund 35 m., Medalia este surmontată la tricolorul românesc*, sunt încrustate pe aversul medaliei argintate, iar pe avers are inscripția cu data de „Oradea, 15 ianuarie 2023, oferită de Lazăr Cârjan, domnului colonel Constantin MOȘINCAT”, dedicație care mă Onorează.

Insigna, apărută din aceeași inițiativă a generalului dr. Lazăr Cârjan, pe un fond de albastru, ca de Voroneț, bordată cu auriu pe margini, portă stilizarea „Copacul Eminescu”, stilizat de sculptorul Aurel David și are inscripția: „Oradea, 173 de ani de la naștere*(simbolizînd Luceafărul) Mihai Eminescu (1850-1889)15 .01 2023” Toate înscrisurile sunt realizate cu alb, semna al purității și strălucirii de lumină eminesciană. Așadar două piese cu valoare numismatică, pe care cu siguranță colecționarii se vor orienta să le achiziționeze.

3

Ambele însemne portă pecetea culturală inconfundabilă, marcată cu modestie, „L. CÂRJAN”, care au valoare de simbol și crează apartenența la credință izbutirii pentru și prin cultura națională. Eu primesc această distincție cu satisfacție, statornică apreciere, admirație, recunoștință și exprim și public înalta mea considerație față de un colecționar pasionat și privilegiul de a fi în preajma și în miezul unui astfel de moment jubiliar, înălțător, de confort intelectual remarcabil. Prin faptele sale simple dar mărețe, cu evident substrat motivațional cultural, legate de memoria genialului **Eminescu**, generalul Lazăr Cârjan a făcut dovada că este un veritabil **Cavaler eminescian**.

Panoplie cu medalii 25 plachete, medalii și insigne „EMINESCU”

² Teză de doctorat cu titlul ”Combaterea criminalității la frontiera de stat a României” (1999),